

Dziesmusvētku rekordists – valcēnietis **Reinis Būda**.

Padomju gados dziedāts septiņos Dziesmu svētkos Rīgā, visvairāk – ar Smiltenes vīru kori „Dziedonis”. Pirmie svētki bija 1960. gadā, kad kora diriģents bija Juris Dāvis. No šiem vētkiem gan nav saglabājusies nozīmīte.

Ja vajadzētu noskaidrot, cik koros pavisam dziedāts, tad Reinim jāsāk rēķināt. Ar dziedāšanu viņš aizrāvis jau skolas gados.

Viena no pirmajām fotogrāfijām saglabājusies no Staļina kolhoza kora laikiem. Tajā Reinis trešais no labās. Kora diriģents bijis Juris Tauriņš.

„Sākumā dziedāju Smiltenes puses kolhozu korišos, rajona dziesmu svētkos bijām, bet republikas kaut kā neiznāca.

Tolaik uz darbu Smiltēnē no rīta aizbraucu ar autobusu, bet vakarā pēc mēģinājumiem bija 5 kilometri ar kājām jāiet. Citreiz jau nekas, bet ziemā! Pa lielo ceļu arī vēl nekas, bet kad no lielā ceļa nost, bija jābrien pa lieliem sniegiem divi kilometri...

Tad mani paņēma armijā – ar 3 gadu novēlošanos.”

No dienesta laikiem palikusi fotogrāfija, kurā redzams karavīru ansamblis: viens igauņu puisis ar akordeonu, otrs ar ģitāru, ukraiņis pūtis trompeti, savukārt Reinis dziedājis. Spēlējuši vecās latviešu dziesmas – „Pie Dzintara jūras” u.c. – tās, kuras pazīstamas arī igauņiem.

„Pirms armijas Smiltēnē dziedāšanu man mācīja Rihards Veide – brauca no Rīgas. Armijā dežūrpunktā dežūrējot, pa radio dzirdēju, ka viņš gājis bojā. Nākošā naktī

gāju uz dežūru postenī un izšāvu salūtu gaisā. Rihards Veide ir tepat Oliņu pusē mežā gājis bojā, tur viņam ir piemiņas plāksne.

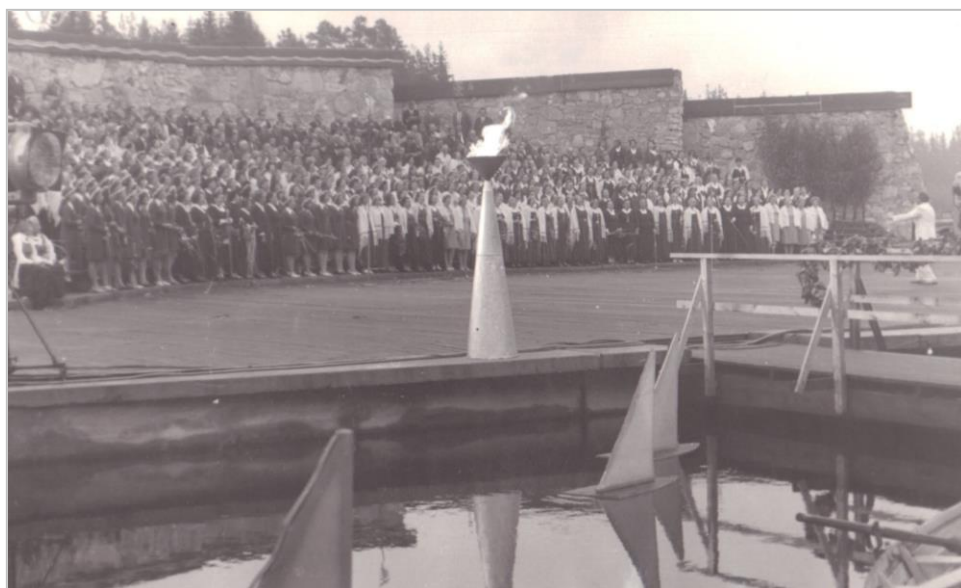
Kad atnācu no armijas, pierunāja mani deju kolektīvā dejot. Bet to jau pirms armijas diriģents Duks man teica: ja mācies dziedāšanu, tad jāizvēlas vai nu dejošana vai dziedāšana, jo dejojot var pazaudēt balsi.

1965. gadā mani aizsūtīja uz Rīgu mācīties, arī tur sāku dziedāt korī. Vienreiz diriģents Arnolds Skride bija ienācis pie mums „palasīt” dziedātājus, tad mūs trīs paņēma no tā kora uz „Varavīksni”. Ļoti patika tur dziedāt. Tas bija izdevniecības „Liesma” un Grāmatu tirdzniecības pārvaldes jauktais koris, tur bija tāda stingrība, nedrīkstēja pļāpāt, diriģents teica celieties augšā un izejiet ārā, izrunājaties un tad nākat iekšā. Bija noteikts, ja esi mēģinājumā, tad mēģinājumā.”

Šo laiku varētu uzskatīt par visnopietnāko no mākslinieciskajai pašdarbībai veltītajiem gadiem. To apliecina arī 1967. gadā iegūtais Goda raksts par aktīvu līdzdalību starptautiskajā grāmatu izstādē Maskavā.

„Īsu brīdi 1970. gadā dziedāju arī „Tālavā”, tad mani Tālivaldis Bērziņš uzaicināja. Dziedāju solo Ļeņina dzimšanas dienai veltītajos svētkos Valkā. Kad koncertos kādreiz vajadzēja vīru balsis, tad padziedāju.

1977. gadā ar „Dziedoni” (diriģents bija Artis Kumsārs) dabūjām 3. vietu koru karos Rīgā, tikai Dziesmu svētku laureāta nozīmīti vienos svētkos man kāds norāva...

Valkā atkal sāku dziedāt 1980. gadā, Māra Miķelsone, toreizējā „Tālavas” diriģente mani atvilka, jo korī vajadzēja basus. Viņa mani pierunāja, par cik bijām pazīstami no Smiltenes laikiem, teica: brauc līdzi. Tā mēs abi braucām no Smiltenes uz Valku. Kādu laiku paralēli dziedāju abos koros.

Kad Valkā nebija kora, braucu dziedāt uz Ērgemi, diriģente bija Inese Lečmane.

Kad Valkā kori atjaunoja, dziedāju atkal tajā, diriģente bija Tatjana Tīruma.

Vēlāk dziedāju arī „Nāburgos”. Tagad dziedu senioru korī „Zelta rudens”.”

Šajos ar dziesmu pavadītajos gados bijis ne mazums komisku situāciju.

„Dziesmu svētkos Rīgā 1980. gadā skate jauktajiem korim bija 1. vidusskolā, vīru korim bija aulā. Tad gan iznāca ar vienu steigu. Nodziedāju pa priekšu ar „Tālavu”, turpat skolā man bija nolikts otrs uzvalks – pelēkais. Fiksi pārģērbos un skriešus projām uz aulu. Uz Brīvības ielas stūra mani apturēja milicis – ko es šķērsojot ielu pie sarkanās gaismas. Iedevu viņam rubli un teicu, ka man nav laika – es vēl otrai ielai skriešu pāri.

Visādi joki jau bijuši... Valkā vienos dziesmu svētkos – mums bija tie gaišie uzvalki un melnās hūtes. Uznāca lietus, kad estrādē dziedājām. Mums nav lietussargi, jo visu laiku jau saulīte spīdēja. Uznāca lietus un mums tās hūtes visiem saplaka. Izrādās, ka viņas ir no papīra, tik ar audumu apvilktas. Samirka un bija cauri. Braucām, apstājāmies pie Gaujas tilta, un tad bija sacensības, kurš tālāk aizmetīs – metām tās hūtes Gaujā iekšā.

Reiz mums gulēšana pa nakti bija skolas internātā Valkā. Tur blusu daudz bija. Turpat tālāk, kur tagad ūdenstornis, tur siens bija sakrauts gubās. Mēs vīri gājām gulēt tur, uzmetām bikses uz gubas, no rīta pamostamies – bikšu nav, izrādās sievietes atkal izcūkojuši mūs – noslēpušas mūsu bikses.

Tolaik parasti pirms dziesmu svētku skatēm tika organizētas vairāku dienu nometnes. Bijām Oktobrī, Vecpiebalgā. Un vienreiz vīru korim bija desmit dienu nometne Trikātā. Tāds jauks vakars, viena daļa salasījās, aizgājām uz Abulas malu. Protams, ka veči paņem bišķiņ līdzī ko „iestiprināties”. Mucu meistars Alberts Mednis no Smiltenes (viņam tagad jau 100 gadi), tas arī atnāca. Bija tāda dziesma „Krāc jūrmalas priedes”. Tas Mednis, viņš tāds bass bija! Viņš uzsāka: krāc jūrmalas priedes... Un visi krastmalā dziedājām līdzī. Vietējie domājuši, ka mums mēģinājums, nāca skatīties.

1980. gadā „Dziedoni” diriģēja Tālis Veismanis. Nometne bija sarunāta Vecpiebalgā, skolā dzīvojām. No rīta paēda brokastis, izmēģināja, aizbrauca pusdienās, paēda un prom uz lauku, vedām sienu iekšā. 40 veči strādājām. Pēdējās dienas vakarā bija koncerts estrādē Alauksta ezera krastā. Bet vīriem balsis aizsmakušas, jo iepriekšējā vakarā vēlu dzerts Piebalgas alus, ēstas žāvētas vistiņas...

Citreiz vienos lielajos dziesmu svētkos – beidzies mēģinājums, salijuši visi uz estrādes, pulkstenis nāk desmit. Atbraucām mājās, mazliet ieēdam. Izrādās – jātaisa mēģinājums gājienam. Mana māsīca MagoņMāra bija kultūras nodaļas vadītāja. Es saku: vai tu domā, ka mēs soļot nemākam, vai? Tagad naktī, kad lietus līst ārā... Iegājām savā klasē, aiztaisījām durvis ciet un spēlējām kārtis...

Visādi jau iet Dziesmu svētkos! Iet visādi.”

Izvaicāts par dziesmām, Reinis atzīst, ka ir daudz skaistu dziesmu dziedāts.

„Man jau patika „Vergu koris”, tas bija tieši sirdī, to dziedājām Maskavā. Vīru kora „Mūžam zili”, „Gaismas pils” – tā jau pastaigas dziesma, tā jau pati par sevi nāk vienmēr, to visi zina no galvas. Nevieni dziesmu svētki nepaiet, ka tā netiek dziedāta – vienmēr div, trīs reizes. Gan skatītāji, gan dziedātāji paši vienmēr izsauc: Gaismas pili, gaismas pili!

Atmiņā man palikuši tie stingrie diriģenti: Duks, arī Ivars Bērziņš. Duks ļoti prasīgs bija, disciplīnai bija jābūt. Bērziņš labi mācēja tos vingrinājumus uzdot, lai balsi ievingrinātu. Viņam ļoti laba dzirde bija. Kad mani aizsūtīja uz Rīgu uz kursiem, kopā ar Bērziņu braucām piektdienās uz Smilteni uz mēģinājumiem: pusotra stunda nepagāja līdz Smiltenei.

No Dziesmu svētku virsdiriģentiem patika Račevskis – politehniskā institūta kori vadīja, tas bija spēcīgs koris. Reiz Račevskim ar kori bija koncerts Valkā, Račevskis nāk man pretī un prasa: nu Viktor, kuru kori tad tu tagad vadi un kad tu dziedāsi? Izrādās – viņš pārskatījies. Agrāk jau tā gadījās, ka mani reizēm sajauca ar dziedātāju Viktoru Zemgalu.”

1986. gadā Smiltenes vīru koris „Dziedonis” svinējis 35 gadu dzimšanas dienu. Jubilejas koncertā dziedājis arī Reinis. Attēlā no labās: koncertmeistars Juris Kļava, pirmais diriģents Juris Dāvis, kormeistars Jānis Krauklis (Lundbergs), diriģents Ivars Bērziņš.

Ar sievu Ilgu Reinis arī sadziedājies korī, kad no Smiltenes braucis uz Valku dziedāt – 1980. gadā. Meita kādreiz dejojusi „Ieviņā”, ar dziedāšanu gan nav aizrāvusies, mazmeita arī nedzied. Kas zina – varbūt dziedās mazmazdēls Hendriks?!

Šogad koru skatē senioru koru grupā Valkas senioru koris „Zelta rudens” diriģentes Tatjanas Tīrumas vadībā ieguvis I pakāpes diplomu un tiesības piedalīties XXV Vispārējos latviešu Dziesmu svētkos. Tas ir arī aizrautīgā dziedātāja Reiņa Būdas nopelns!

